

كەورەيى و پاداشتى قەشى نويز و نويز

ئامادە كردىنى: ماموسىتا: أبوبكر أحمد

لېلۇو كراوه كانى ئەم سايتانە

www.regayislam.com

www.fermude.com

پەرتوكخانەي دىرىن / سۆران

گهوره يى و پاداشتى دەست نويز

بسم الله الرحمن الرحيم

إِنَّ الْحَمْدَ لِلَّهِ الَّذِي نَحْمَدُهُ وَنَسْتَعِينُهُ وَنَسْتَغْفِرُهُ وَنَعُوذُ بِاللَّهِ مِنْ شُرُورِ أَنفُسِنَا وَسَيِّئَاتِ أَعْمَالِنَا مَنْ يَهْدِهِ اللَّهُ فَلَا مُضْلَلٌ لَهُ وَمَنْ يُضْلِلُ فَلَا هَادِيَ لَهُ وَأَشْهَدُ أَنَّ لَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ وَحْدَهُ لَا شَرِيكَ لَهُ وَأَشْهَدُ أَنَّ مُحَمَّداً عَبْدُهُ وَرَسُولُهُ . أَمَّا بَعْدُ . . .

باودارى خوشە ويست: دەست نويز بەخشىندەيى و نىعمەتى خواى پەروەردگارە بەسەر ئەم ئۇممەتەوە، وە بەئەنجامدانى چەندىن چاكە و خىریان دەستگىرۇ دەبىت و چەندىن تاوانىشيان دەسرىرىتەوە پەلەشيان پىيى بەرزىدەبىتەوە، بىگومان فەزلى و گهورەيى و پاداشتى دەست نويز گەلېيک زۆرە، لەوانە:

يەكەم: نیوهى ئىمامە.

پىيغەمبەرى خوا (عَلَيْهِ السَّلَامُ) فەرمۇويەتى: (الظُّهُورُ شَطْرُ الْإِيمَانِ) ^۱

واتە: (دەست نويز شۆرين نیوهى ئىمامە)، زاناي پايىبەرز: (ابن عثيمين) (رحمە الله) دەفەرمۇويت: پاك و خاوىنى و دەست نويز نیوهى ئىمامە، نیوهكەي ترى ئىمان بىرىتىيە لە خۇرازانىدەوە بەرەۋشتى جوان و كردىوە چاك. بىرۇانە: (شرح رياض الصالحين (للشيخ ابن عثيمين) ۱۵۱/۳).

دووھم: ھۆکارە بۇ سرىنه وەي تاوان

پىيغەمبەرى خوا (عَلَيْهِ السَّلَامُ) فەرمۇويەتى: (إِنَّ الْوُضُوءَ يُكَفَّرُ مَا قَبْلَهُ) ^۲

واتە: بەراستى دەست نويز ھۆکارە بۇ سرىنه وەي تاوانى را بىردوو، ھەرودە فەرمۇويەتى: (مَا مِنْ عَبْدٍ يُذَنِّبُ ذَنْبًا فَيَحْسِنُ الطُّهُورَ ثُمَّ يَقُومُ فَيُصَلِّي رَكْعَتَيْنِ ثُمَّ يَسْتَغْفِرُ اللَّهَ إِلَّا غَفَرَ اللَّهُ لَهُ) ^۳ واتە: ھىچ بەندەيەك نىيە كەتاوان ئەنجام بىدات، پاشان دەست نويز بەچاكى بشۈرىت و دووركات نويزبىكات و داواي لىخۇش بۇون لە پەروەردگارى بىكەت، ئىلا پەروەردگارلە و كەسە خوش دەبىت و ئەوتاوانەي دەسرىرىتەوە.

^۱ روأه مُسلم (۵۳۳)

^۲ صحيح الجامع للشيخ الألباني (7156).

^۳ صحيح الجامع للشيخ الألباني (5738)

سی یه م : پلهی پی به رز ده بیته وه.

پیغه مبه ری خوا (عَلَيْهِ السَّلَامُ) فه رمومیه تی : ئایا کاریکتان پی نیشان بدەم که به هویه وه په روهردگار تاوانه کانتان لاببات و بیسریتھ وه و پله تان له به هه شتدا به رز بکاتھ وه ؟ ووتیان : به لی ئهی پیغه مبه ری خوا (عَلَيْهِ السَّلَامُ) ئه ویش فه رمومی : (إِسْبَاغُ الْوُضُوءِ عَلَى الْمَكَارِهِ)^۴ واته : دهست نویز شورین به چاکی له کاتی ناره حه تیدا.

چوارم : هوکاره بو ناسینه وهی باوه ردار له روزی دوایدا.

پیغه مبه ری خوا (عَلَيْهِ السَّلَامُ) فه رمومیه تی : (إِنَّ أَمَّتِي يُدْعَونَ يَوْمَ الْقِيَامَةِ غُرَّاً مُحَجَّلِينَ مِنْ آثَارِ الْوُضُوءِ)^۵ واته : به راستی ئوممه تی من بانگ ده کرین و ده ناسینه وه له روزی دوایدا به شوینه واری دهست نویز، شوینه واری دهست نویزه کانیان ئه دره وشیتھ وه (دهم و چاوه دهست و قاج سپین)، هه روہها ووترا به پیغه مبه ری خوا (عَلَيْهِ السَّلَامُ) چون خه لکی ئوممه ته که ت ده ناسیتھ وه له کاتیکدا نه یان بینیوھ ئه ویش فه رمومی : (غُرَّاً مُحَجَّلِينَ مِنْ آثَارِ الْوُضُوءِ)^۶

واته : به شوینه واری دهست نویزه کانیان نورانییه و ئه دره وشیتھ وه دهم و چاوه دهست و قاج سپین.

پینجهم : مه لائیکه ته کان داوای لی خوشبوون بو ئه و که سه ده که ن که دهست نویزی هه يه. پیغه مبه ری خوا (عَلَيْهِ السَّلَامُ) فه رمومیه تی : (مَنْ بَاتَ طَاهِرًا بَاتَ فِي شَعَارِهِ مَلَكٌ لَا يَسْتَيْقِظُ سَاعَةً مِنَ اللَّيلِ إِلَّا قَانَ الْمَلَكُ : الَّهُمَّ اغْفِرْ لِعَبْدِكَ فُلَانَ فَإِنَّهُ بَاتَ طَاهِرًا)^۷

واته : هه رکه سیک به دهست نویزه وه بخه ویت، ئه وا مه لائیکه تیکی له گه ل دایه و هیج سه عاتیک نییه که ئه م دیوه و ئه و دیو بکات و هه ل بستیت، ئیلا ئه و مه لائیکه ته داوای لی خوش بوونی بو ده کات و ده فه رمومی : خوا یه له فلانه به ندەت خوش به، چونکه به دهست نویزه وه خه و تووه.

شەشم : به رده وام بوون له سه ر دهست نویز نیشانهی باوه ره.

پیغه مبه ری خوا (عَلَيْهِ السَّلَامُ) فه رمومیه تی : (وَلَا يُحَافِظُ عَلَى الْوُضُوءِ إِلَّا مُؤْمِنٌ)^۸ واته : وه هیج که سیک به رده وام نابیت له سه ر دهست نویز جگه له باوه رداری راسته قینه.

^۴ رواه مسلم (۵۸۶).

^۵ رواه البخاري (۱۳۶).

^۶ رواه مسلم (۶۰۵).

^۷ المسندة الصحيحه (۲۵۴۹).

^۸ صحيح الجامع (۹۵۳).

حەوتهم: رىگايەكە بەرھە دەشت.

پىغەمبەرى خوا (عَلَيْهِ السَّلَامُ) فەرمۇويەتى: ھەركەسىك بەچاکى دەست نویز بشورىت و بلىت: (أَشَهَدُ أَنْ لَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ وَحْدَهُ لَا شَرِيكَ لَهُ وَأَشَهَدُ أَنَّ مُحَمَّداً عَبْدُهُ وَرَسُولُهُ اللَّهُمَّ اجْعَلْنِي مِنَ التَّوَابِينَ وَاجْعَلْنِي مِنَ الْمُتَطَهِّرِينَ) ^٩ ئەوا ھەشت دەرگاكەي بەھەشتى بۇ دەكريتەوه لە ھەركاميانە وە بىيە وەيت دەچىتەزۋۆرەوه. وە پىغەمبەرى خوا (عَلَيْهِ السَّلَامُ) لەنویزى بەيانىدا بەبىلالى فەرمۇو: ئەي بىلال ئاگادارم بکەرەوه بەو كرده وانەي كە كردوتە لەئىسلامدا كەلە ھەموويان زياتر ئومىدت پىي ھەيە، چونكە گويم لەخشەي نەعلە كانت بۇو لە بەھەشتدا، بىلال (عَلَيْهِ السَّلَامُ) فەرمۇو: كرددوهىيەكى وام نەكردو، بەلام ھەركات لەشەودا يان لەرۇڭدا دەست نویزىم شۇرۇبىت ئەوا نویزىم كرددوه بەو دەست نویزەوه، ^{١٠}

لەكۆتايدا... ئەمە گولبىزىرىك بۇو لە فەزل و گەورەيى و پاداشتى دەست نویزى.

لەفەرمۇودەيەكدا پىغەمبەرى خوا (عَلَيْهِ السَّلَامُ) فەرمۇويەتى:

ئەگەر بەندەيەكى باوەرداردەست نویز بشورىت، كاتىك ئاو لە دەمى رايدات ھەرتاوانىك كە بەدەمى كردىتى لەگەل ئەو ئاوهدا دەرەچىت، وە ئەگەر ئاوى لەلوتى رادا ھەرتاوانىك كە بەلوتى كردىتى لەگەل ئەو ئاوهدا دەرەچىت، وە ئەگەر دەم و چاوى شۇرى ھەرتاوانىك كە بەچاوى كردىتى لەژىر بروڭانىيە وە دەرەچىت، وە ئەگەر دەستەكانىشى شۇرى ھەرتاوانىك كە بەدەستى كردىتى لەگەل ئەو ئاوهدى ژىر نىنۇكە كانىيى دەستەكانىيە وە دەروات، وە ئەگەر مەسحى سەرى كرد ئەوا ئەو تاوانەي كەبەسەرى كردىتى لەگەل ئەو ئاوهدا دەروات كە مەسحى گوچىكە كانى پىدەكەت، وە ئەگەر پىيەكانى شۇرى ئەوا ئەو تاوانانەي كە بەپىي كرددوهىيەتى لەگەل ئەو ئاوهدا دەروات كە لە ژىر نىنۇكى پىيەكانىيە وە دەروات. ^{١١}

^٩ صحيح الجامع للشيخ الألباني (٦٦٧).

^{١٠} روأه البخاري (١١٤٩).

^{١١} صحيح الجامع للشيخ الألباني (٤٤٩).

گهوره‌یی و پاداشتی نویز

باوه‌رداری خوش‌ویست: لای همه مووان بون و ئاشکرايە کە نویز پله و پايە يەکى زۆر گهوره و گرنگى هەيە لە ئىسلامدا، زياتر لە پەرسىتشە كانى تر، وە فەزل و گهوره‌يی نویز گەلیک زۆرە بە پشتىوانى خواي پەروه‌رددگار ھەندىيک لەو فەزلانە باس دەكەين :

يەكەم: نویز بەر ھەلسىتى و رېڭرى دەكات لە تاوان و كارى ناپەسەند.

خواي پەروه‌رددگار دەفەرمۇويت:^{١٢} ﴿إِنَّ الصَّلَاةَ تَنْهَىٰ عَنِ الْفَحْشَاءِ وَالْمُنْكَرِ﴾^{١٢} واتە: بەراسىتى نویز رېڭىرە، وە بەر ھەلسىتى دەكات لە تاوان و گوناھوو كارى ناپەسەندو ناشرين.

دوووم: نویز لەسەر حەوت ئاسماňە وە فەرزىزاوە.

كاتىيک پىغەمبەرى خوا (صلوات الله عليه وسلم) شەوره‌وى پىكراو بەرزاڭرايە وە بۇ ئاسمان، لە سەرۇي حەوت ئاسماňە وە نویزى لەسەر فەرزىزا، ھاوەلى خوش‌ویست (ئەنهس) دەفەرمۇويت:

(فُرِضَةٌ عَلَى النَّبِيِّ (صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ) الصَّلَاةُ لِيَلَةَ أُسْرِيَّبِيِّ)^{١٣} واتە: فەرزىزا لەسەر پىغەمبەرى (صلوات الله عليه وسلم) نویزەكان لەو شەوهى کە شەر و رەھوی پىكرا.

سېيىھەم: نویز كۈلەكەي ئايىنە.

پىغەمبەرى (صلوات الله عليه وسلم) فەرمۇويتى: (رَأَسُ الْأَمْرِ إِلَّا سَلَامٌ وَعَمُودُهُ الصَّلَاةُ وَذِرْوَةُ سَنَامِهِ الْجَهَادُ)^{١٤} واتە: سەرى ھەموو فەرمانە كان ئىسلامە، وە پايە و كۈلەكەشى نویزىكىدەنە، وە چىلە پۇپىشى غەزاکىدەنە.

چوارم: نویز كىردىن باشتىزىن پەرسىتشە.

پىغەمبەرى خوا (صلوات الله عليه وسلم) فەرمۇويتى: (الصَّلَاةُ خَيْرٌ مَوْضُوعٍ)^{١٥} واتە: نویز چاكتىزىن و باشتىزىن پەرسىتشە لە ناو پەرسىتشە كاندا.

^{١٢} العنکبوت: ٤٥

^{١٣} روأه البخاري (٣٨٨٧).

^{١٤} صحيح الجامع (٥١٣٦).

^{١٥} صحيح الجامع للشيخ الألباني (٣٨٧٠).

پىنجەم : نويىز كەفارەتى تاوانەكانە.

پىغەمبەرى خوا (ﷺ) فەرمۇویەتى :

(أَرَيْتُمْ لَوْ أَنَّ نَهْرًا بِبَابِ أَحَدْكُمْ يَفْتَسِلُ مِنْهُ كُلَّ يَوْمٍ خَمْسَ مَرَاتٍ هَلْ يَبْقَى مِنْ دَرَنَهُ شَيْءٌ، قَالُوا لَا يَبْقَى مِنْ دَرَنَهُ شَيْءٌ قَالَ: فَذَلِكَ مَثَلُ الصَّلَاةِ الْخَمْسِ يَمْحُوا اللَّهُ بِهِنَّ الْخَطَايَا) ^{١٦} واتە : ئەگەر رۇوبارىيەك لەبەردەم دەركاي ماڭەكانى تان بىت و روژانە پىنج جار خوتانىلى بشۇرن ئايدا پىسى تان پىيوە دەمىنى ؟ ھاوەلە كانىش فەرمۇويان : ھىچ پىس يەكى پىيوە نامىنىت، پىغەمبەرى خوا (ﷺ) فەرمۇوى : ئەوە وينە پىنج نويىزە فەرزەكەيە بە ھۆيە وە پەروەردگار لە تاوانەكانى تان خوش دەبىت.

شەشم : نويىز رووناكىيە بۇ دونىياو دوارۇز.

پىغەمبەرى خوا (ﷺ) فەرمۇویەتى : (الصَّلَاةُ نُورٌ) ^{١٧} واتە : نويىز نورو رووناكىيە .

لە فەرمۇودەيەكى تردا پىغەمبەرى خوا (ﷺ) فەرمۇویەتى : (بَشَّرَ الْمَشَائِنَ فِي الظُّلْمِ إِلَى الْمَسَاجِدِ بِالنُّورِ التَّامِ يَوْمَ الْقِيَامَةِ) ^{١٨}

واتە : مژده و دلخۇشى بۇئە و كەسانەكە بە تارىكى دەچن بۇ مزگەوت (نويىزى بەيانى و مەغrib و عيشا) بە جەماعەت دەكەن، بۇئەوان نورو رووناكىيەكى تەواو ھەيە.

حەوتهم : نويىز ھۆكارە بۇ زۇريي و فراوان بۇونى رۇزق.

پىغەمبەرى خوا (ﷺ) فەرمۇویەتى :

(أَبْشِرُوا هَذَا رَبُّكُمْ قَدْ فَتَحَ بَابًا مِنْ أَبْوَابِ السَّمَاءِ يُبَاهِي بِكُمُ الْمَلَائِكَةَ يَقُولُ انْظُرُوا إِلَى عِبَادِي قَدْ قَضَوْا فَرِيضَةَ وَهُمْ يَنْتَظِرُونَ أَخْرَى) ^{١٩}

واتە : مژده بىت بە دلىيابى خواي پەروەردگار دەركايەك لە دەركاكانى ئاسمانى بۇ كردوونەتە وە لەلاي مەلائىكەتە كان بە چاکە باستان ئەكتە، دەفەرمۇویت : سەيرى بەندەكانم بکەن چۈن بەندايەتىم بۇ دەكەن، نويىزىكى فەرزيان بە جى هېنى اوە و چاوه روانى فەرزىيکى ترييانە بىگومان

^{١٦} رواه البخاري (٥٢٨) مسلم (١٥٣).

^{١٧} صحيح الجامع للشيخ الألباني (٩٢٥).

^{١٨} صحيح الجامع للشيخ الألباني (٢٨٢٣).

ئەمەش گەورەتىن شانازىيە بۇ باوەردار بەچاکە باسى بەندەكەي بىكەت لاي
مەلائىكە تەكان.

ھەشتەم : نويزىپلەي باوەردار بەرز ئەكەتەوه.

پىغەمبەرى خوا (عَلَيْهِ السَّلَامُ) فەرمۇويەتى : (مَأْمَنْ عَبْدٍ يَسْجُدُ لِلَّهِ سَجْدَةً إِلَّا كَتَبَ اللَّهُ لَهُ بِهَا حَسَنَةً وَمَحَا
عَنْهُ بِهَا سَيِّئَةً وَرَفَعَ لَهُ بِهَا دَرَجَةً فَاسْتَكْثَرُوا مِنَ السُّجُودِ)^{۲۰}

واتە : ھىچ بەندەيەكى باوەردار نىيە كە سوژدەيەك بۇ خواي پەروەردگار بىبات، ئىلا خواي
پەروەردگار چاکەيەكى بۇ ئەنۇوسيت و خراپەيەكىشى ئەسەرىيەتەوه و پلەيەكىشى بەرز ئەكەتەوه
كەوايە سوژدەي زۇربەن بۇ پەروەردگار.

نۆيەم : نويزىدلۇ دەررۇون ئارام ئەكەت.

پىغەمبەرى خوا (عَلَيْهِ السَّلَامُ) دەي فەرمۇو : (يَابِلَالُ أَقِمِ الصَّلَاةَ أَرْحَنَابَهَا)^{۲۱}
واتە : ئەي بىلال ھەستەو بانگ بىدە بۇ نويزى دلۇ دەرونمان ئارام بىكەرەوه بەبانگ.

دەيەم : نويزىيەكەم پرسىارە كەلە بەندەكان ئەكەتى لە رۈزى دوايىدا.

پىغەمبەرى خوا (عَلَيْهِ السَّلَامُ) فەرمۇويەتى : (أَوَّلُ مَا يُحَاسِبُ بِهِ الْعَبْدُ يَوْمَ الْقِيَامَةِ صَلَاتُهُ)^{۲۲}
واتە : يەكەملى پرسىنەوه كە لەبەندەكان دەكەتى لە رۈزى دوايىدا نويزەكانىيەتى.

يانزەيەم : نىشانەي ھەرە گەورەيە كە باوەردارى پى جىادەكەتىتەوه لەبى باوەر.

پىغەمبەرى خوا (عَلَيْهِ السَّلَامُ) فەرمۇويەتى : (إِنَّ بَيْنَ الرَّجُلِ وَبَيْنَ الشَّرْكَ وَالْكُفْرِ تَرْكُ الصَّلَاةِ)^{۲۳}
واتە : بەراستى لە نىيوان مەرۋق و شىرك و بى باوەردىدا واژھىنانە لە نويزى كىردن.

دوازەيەم : يەكىيەك لە دەرگاكانى بەھەشت ناوى نويزە.

پىغەمبەرى خوا (عَلَيْهِ السَّلَامُ) فەرمۇويەتى : (مَنْ كَانَ مِنْ أَهْلِ الصَّلَاةِ دُعِيَ مِنْ بَابِ الصَّلَاةِ)^{۲۴}

^{۲۰} صَحِيحُ الْجَامِعِ لِلشَّيْخِ الْأَلْبَانِيِّ (۵۷۴۲).

^{۲۱} صَحِيحُ الْجَامِعِ لِلشَّيْخِ الْأَلْبَانِيِّ (۷۸۹۲).

^{۲۲} صَحِيحُ الْجَامِعِ لِلشَّيْخِ الْأَلْبَانِيِّ (۲۵۷۲).

^{۲۳} رَوَاهُ مُسْلِمٌ (۲۴۲).

^{۲۴} صَحِيحُ الْجَامِعِ (۶۱۰۹).

واته : هه رکه سیک نویزی کردبیت له دونیادا، ئهوا له دوارۇزدا له دەرگای نویزه وە بانگ دەكريت .

سیانزهیم : نویز ئازاوهو فیتنهی مال لادهبات .

پیغەمبەرى خوا (ﷺ) فەرمۇویەتى :

(فِتْنَةُ الرَّجُلِ فِي أَهْلِهِ وَمَالِهِ وَجَارِهِ تُكَفِّرُهَا الصَّلَاةُ وَالصِّيَامُ وَالصَّدَقَةُ) ^{٢٥}

واته : تاقىكىردنەوەي پیاو له خىزان و مال و دراوسىكانيدا، نویزۇ رۆزۈو خىرو صەدقە دەيسىرىتەوەو لاي دەبات و نايھىلىت .

لە كۆتايدا ... ئەمە گولبىزىرىك بۇو له فەزل و گەورەيى و پاداشتى نویز .

پیغەمبەرى خوا (ﷺ) فەرمۇویەتى : يەكم لىپرسىنەوە كە لەبەندەكان دەكريت لە رۆزى دوايىدا له كرده وەكانى نویزە، ئەگەر نویزى کردبیت و بە جوانى ئەنجامى دابیت، ئەوا سەر كەوتتو سەرفراز دەبیت، وە ئەگەر نویزى نەكىر دەبیت و بى ئاگا بۇوبىت لە نویزەكان، ئەوا لە زەرەر مەندانە، بەلام ئەگەر نویزى کردبیت و كەم كورى ھەبیت، ئەوا پەروردگار بە مەلائىكە تەكان دەفەرمۇویت : سەير كەن بىزانن نویزى سوننەتى ھېيە بۇي بىكەن سەرنویزە فەرزەكان، واته : سوننەتى لە جىيگەي فەرز بۇدانىن، ^{٢٦} (ئەمەش بەلگەيە لە سەر ئەوەي كە نویزى فەرز قەزا ناكىتىتەوە ئەگەر بەئەنقەست چواندت بەلگو ئەبىت سوننەتەكان لە جىاتىيان بىكەيت)

وَأَخْرُ دَعْوَانَا أَنَّ الْحَمْدَ لِلَّهِ رَبِّ الْعَالَمِينَ
وَالصَّلَاةُ وَالسَّلَامُ عَلَى نَبِيِّنَا مُحَمَّدَ وَعَلَى آلِهِ وَصَحْبِهِ أَجْمَعِينَ .

بۇدەست كەوتنى ئەم نامىلىكەيە وبابەتەكانى تر سەردانى

پەرتوكخانەي دىرىن بىكەن

ناونىشان : سۆران دېزى سىدى فرۇشان شەقامى تەنېشت يارىگا ژمارەي مۇلۇت (۹۲) ئى وەزارەتى رۇشەن بىرى پىيدراوه

www.fermude.com

^{٢٥} روأه البخاري (۱۸۹۵)

^{٢٦} صحيح الجامع للشيخ الألبانى (۲۰۲۰) .